

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 26843-2026

Medewerker	:	Rachel Brouwer
Team	:	Concerncontrol
Datum	:	23 juni 2026
Portefeuillehouder	:	wethouder Hans Olthof

BIJLAGEN: ☒ Verbeterplan control 2024, voortgangsrapportage juni 2026 26841-2026
AFSTEMMING MET: ☒ anders, nl. VIC, directie
☒ Openbaar ☐ Vertrouwelijk
ONDERWERP Verbeterplan Control 2024, voortgangsrapportage juni 2026

BESLUIT burgemeester en wethouders

1. Kennisnemen van de voortgang van acties op aanbevelingen uit het Verbeterplan control 2024.
2. De rapportage ter kennisname aanbieden aan de auditcommissie.

SAMENVATTING

In oktober 2024 is het Verbeterplan control vastgesteld. In het verbeterplan zijn alle aanbevelingen uit de managementletter 2023 en het accountantsverslag 2023 opgenomen en daarna nog aangevuld met de aanbevelingen uit de managementletters en accountantsverslagen 2024 en 2025. Aan elke bevinding en aanbeveling zijn acties gekoppeld ter verbetering. Er is met de raad afgesproken dat de auditcommissie hierover periodiek wordt geïnformeerd en de voortgang bewaakt. Deze rapportage geeft de stand van zaken weer tot en met het accountantsverslag 2025.

AANLEIDING

Over het boekjaar 2023 heeft de gemeente Olst-Wijhe geen goedkeurende accountantsverklaring ontvangen. Belangrijkste oorzaak daarvan was het onvoldoende kunnen aantonen van de prestatieleveringen. Echter in de managementletter van dat jaar werden meer bevindingen geconstateerd en aanbevelingen gedaan om meer in control te komen. Op basis hiervan is het Verbeterplan control 2024 opgesteld.

Met de raad is afgesproken dat de auditcommissie de voortgang periodiek monitort en bespreekt met de accountant, concerncontroller en indien nodig ook met de algemeen directeur en de portefeuillehouder. De auditcommissie rapporteert vervolgens aan de raad.

De bevindingen, aanbevelingen en acties worden bij de rapportagemomenten steeds geüpdatet met de laatste managementletter en accountantsverslag. In de nu voorliggende voortgangsrapportage zijn de managementletter 2025 en het accountantsverslag 2025 verwerkt.

BEOOGD RESULTAAT

Het in control komen en een vloeiend controleproces kunnen doorlopen.

KADER

Gemeentewet, Commissie Bado, BBV, Aanbestedingenwet

ARGUMENTEN VOOR en TEGEN

1. *Een goedkeurende accountantsverklaring zegt iets over de getrouwheid van de totstandkoming van de cijfers en de rechtmatigheidsverantwoording.*

Ook dit jaar is gebleken dat door veel reparatiewerk achteraf uiteindelijk wel de getrouwheid voldoende is aangetoond. Dat wil niet zeggen dat we in control zijn en onze processen voldoende beheersen. Hierover heeft de accountant gerapporteerd in de managementletter 2025. Het merendeel van de genoemde bevindingen en aanbevelingen is afkomstig uit de verschillende managementletters.

2. *Het financieel systeem is operationeel*

Op 1 januari 2026 is het nieuwe financieel systeem live gegaan. Hiermee hebben we het 4 ogen principe systematisch afgedwongen. Het systeem biedt ook de mogelijkheid om bij het betalen van de factuur contract en prestatielevering toe te voegen, maar dit wordt niet afgedwongen. De bedoeling is dat vanaf €5000 wordt gewerkt met het aanmaken van verplichtingen, waardoor betere eindejaarprognoses gemaakt kunnen worden en waar vooraf afspraken worden vastgelegd. Dit wordt nu nog niet afgedwongen en zal hoogstwaarschijnlijk pas per oktober via het systeem worden afgedwongen. Ook het verplicht toevoegen van een inkoopstrategie boven de €50.000 moet in praktijk zich nog uitwijzen.

3. *Er is een eerste stap gezet op inkoop/contractering en procesmanagement*

Er is inmiddels een procesmanager gestart. Deze zal zich de komende maanden eerst oriënteren en inventariseren, alvorens daadwerkelijk processen te beschrijven en daarna procesverbeteringen voor te stellen. Ook is een uitvraag gedaan inzake een eerste analyse en een plan van aanpak op gebied van inkoop en contractering.

4. *Het sociaal domein heeft een flinke stap gemaakt*

Tot aan voorgaand jaar was de tolerantiegrens op getrouwheid maximaal 1% aan fouten en 3% aan onzekerheden. Vanaf dit jaar is het nog maar 2% op fouten en onzekerheden. Dat betekende dat de onzekerheden op prestatieleveringen in het sociaal domein fors moesten worden teruggebracht. Terwijl gelijke tijd de verantwoordingsgrens van zorgaanbieder van €120.000 naar €200.000 steeg. Het is Team WIZ samen met de VIC gelukt om dit terug te brengen naar ca 3 ton. Ook komend jaar moet weer een extra stap worden gemaakt omdat de verantwoordingsgrens van zorgaanbieders verder wordt verhoogd.

5. *Houding en gedrag vormt de basis*

Niet alles kan of is wenselijk om via het systeem dicht te regelen. Daar waar (enige) vrijheid is zijn regelingen opgesteld en/of worden instructies gegeven en herhalingsinstructies uitgedaan. Zowel bij het financieel systeem, als ook bij contracteringen wordt te vaak geconstateerd dat instructies en regelingen niet worden gevolgd. Ook bij het 4 ogen principe geldt dat dit alleen goed werkt als beide paar ogen ook

daadwerkelijk een controle doen. Anders blijft dit beperkt tot een functiescheiding, waarbij de budgethouder alleen het budget bewaakt en de PAV-er verantwoordelijk is voor prijs- en prestatieonderbouwing.

6. Het 3 lines model werkt onvoldoende.

Vanuit de VIC is de spelregel gehanteerd, wanneer na 3x uitvragen niet wordt geleverd, iets fout wordt geteld. Met toch nog enige coulance daarin leidde dat alleen al op getrouwheid tot een geëxtrapoleerde fout van ca 4,2 miljoen. Voor de accountant geldt dat wij niet zomaar iets als fout mogen tellen als de bewijslast wellicht toch ergens aanwezig is. Dit heeft geleid tot extra reparatiewerkzaamheden van de VIC en op het aantal dossiers kon worden volstaan met iets aannemelijk maken ipv concrete bewijslast. Hiermee opereert de 3^e lijns VIC dus nadrukkelijk in de 1^e lijn. Het is de bedoeling dat daar de 1^e controles plaatsvinden en kant en klare dossiers beschikbaar worden gesteld.

7. De samenwerking met de accountant verloopt moeizaam

Aan de voorkant zijn goede afspraken gemaakt en ook vastgelegd. In praktijk ervaren wij slechte en trage reacties op onze vragen, dubbele uitvragen, fouten steekproeven, tegenstrijdige adviezen, het terugkomen op eerdere adviezen, etc.. Ook aan onze kant is e.e.a. mis gegaan in de planning en aanleveringen, deels ook door wisselingen op financiën en control.. Er wordt op korte termijn een evaluatiemoment met Baker Tilly ingepland. Dit is voorafgaand aan het maken van de afspraken voor de controles van boekjaar 2026.

8. De concerncontroller en portefeuillehouder Financiën & Control zijn verantwoordelijk voor de monitoring, de algemeen directeur en de portefeuillehouder bedrijfsvoering zijn inhoudelijk verantwoordelijk.

-

RISICO'S

Doordat onze processen en dossiers onvoldoende op orde zijn worden er fouten en onzekerheden geconstateerd, die weer leiden tot een grotere steekproef, met wederom meer kans op fouten. Op dit moment is de omvang van onze steekproef op inkopen bijna gelijk aan die van gemeente Deventer. Deze omvang, tezamen met de reparatiewerkzaamheden van de 3^e lijns VIC in de 1^e lijn, maakt dat de formatie van de VIC flink onder druk staat.

FINANCIËN NVT

DUURZAAMHEID

-

PARTICIPATIE

-

COMMUNICATIE

-

PLANNING EN UITVOERING

Nadat uw college kennis heeft genomen wordt deze rapportage doorgestuurd naar de auditcommissie. Zij spreken op 1 juli daarover met de directeur en de portefeuillehouder bedrijfsvoering.

Er is inmiddels al een eerste start gemaakt met de voorbereidingen voor de controles over boekjaar 2026. Eind augustus worden de afspraken met Baker Tilly Advisory en Baker Tilly Accountants weer vastgelegd en verwerkt in een auditplan. Dit auditplan vormt de basis voor het spoorboekje van de jaarrekening 2026.